

Utvidet Høringsnotat – Statsbudsjettet for 2016, Arbeids- og sosialkomiteen

Om Personskadeforbundet LTN

Personskadeforbundet LTN (tidl. Landsforeningen for trafikkskadde) er en politisk uavhengig, frivillig organisasjon som arbeider for å forebygge ulykker og personskader, samt for å ivareta og styrke rettighetene til skadde, pårørende og etterlatte uavhengig av skadeårsak. Forbundet organiserer mennesker som er rammet av trafikkskader, yrkesskader, pasientskader, fritidsskader og voldsskader.

Forbundet er selvfinansiert og får ikke tilskudd over statsbudsjettet. Vi mottar årlig ca 2500 henvendelser fra mennesker som er rammet av ulykker, enten de er skadet, pårørende eller etterlatt. Vi er derfor daglig i kontakt med mennesker, som er berørt av personskade, og som i den forbindelse er i kontakt med NAV.

Om saksbehandling og klageadgang

Vi får stadig henvendelser fra medlemmer som er usikre på hvilken og hvor mye informasjon som skal legges ved i ulike søknader og klager. Dette grunnet at veilednings- og orienteringsplikten i forvaltningen oppleves i som fraværende. I budsjettet vises det til at etter klager, fra førsteinstans og helt opp til trygderetten, omgjøres og ugyldiggjøres vedtak på bakgrunn av at sakene er for dårlig opplyst.

Dette henger tett sammen med utrednings-, veilednings- og orienteringsplikten som forvaltningen har. Å styrke utøvelsen av denne plikten til de som uttaler seg i søknadsprosessen, både bruker og helsepersonell, mener vi kan være kostnadsbesparende og mer effektivt på lengre sikt. Det vil også bidra til økt opplevelse av service og trygghet hos brukerne.

Personskadeforbundet LTN ber komiteen om:

- At det blir færre brukere for hver veileder, slik at NAV gis muligheten til blant annet å oppfylle sin utrednings-, veilednings- og orienteringsplikt.
- At det ved uklare eller mangelfulle legeerklæringer, bes om utfyllende informasjon.
- At det tas hensyn til at medisinsk personell ikke har full oversikt over begrepene som blir brukt, som forskjellen på nedsatt arbeidsevne og inntektsevne.

Kap 634: Arbeidsmarkedstiltak

Mange av våre medlemmer har allerede et arbeidsforhold når de blir utsatt for en skade eller ulykke og de har et felles mål; å komme tilbake i jobben sin. De etterlyser avklaring i trygge og kjente omgivelser og en reell avklaring opp mot arbeidet og arbeidsstedet som de skal returnere til.

Vi er derfor positive til at det rettes større fokus på arbeidsutprøving hos egen arbeidsgiver. I sykepengeperioden forteller de fleste om en opplevelse av tilknytning og kontakt med arbeidsstedet. Etter overgangen til arbeidsavklaringspenger forteller flere at denne kontakten svekkes eller faller

PERSONSKADEFORBUNDET LTN

helt bort. Gjennom arbeidsutprøving hos egen arbeidsgiver vil denne kontakten opprettholdes også etter utløpet av sykepengeperioden og vi tror at dette øker mulighetene for den skadde å komme tilbake i jobb, helt eller delvis.

Et viktig moment for å få til en god og reell arbeidsavklaring er at brukeren ser hensikten og har motivasjonen for å gjennomføre, og dette mener vi arbeidsutprøving hos egen arbeidsgiver vil bidra til.

Personskadeforbundet LTN ber komiteen om:

- Å støtte regjeringens forslag om å rette større fokus på arbeidsutprøving hos egen arbeidsgiver.

Kap 2651 Arbeidsavklaringspenger

For å få innvilget arbeidsavklaringspenger må man ha en arbeidsevne som er nedsatt med minst 50 prosent. De som er i en utprøvsperiode i fasen der sykepenge rettighetene tar slutt er derfor svært utsatt og kan resultere i en økonomisk vanskelig situasjon for mange. Vi støtter derfor FFOs krav om å senke inngangsvilkåret fra 50 til 30 prosent nedsatt arbeidsevne. Å senke inngangsvilkåret tror vi kan bidra til at flere kan øke sin arbeidsinnsats samtidig som det er samfunnsøkonomisk.

Arbeidsevnevurderinger

Vi mottar fremdeles meldinger om at flere av våre medlemmer får tilsendt brev om at de er ferdig avklart og at ytelsen om arbeidsavklaringspenger derfor opphører. Dette ofte i sammenheng med at NAV har foretatt en arbeidsevnevurdering uten å informere, og dermed uten at de som er vurdert har anledning til å klage eller medvirke. Vi er informert om at Sivilombudsmannen har kritisert NAV for dette og at Arbeids- og velferdsdirektoratet skal sørge for at rutinene endres. Vi mener det er viktig at bruker får beskjed om at en slik vurdering skal gjennomføres slik at de gis reell mulighet til å påvirke og til å kunne supplere med nye oppdaterte helseopplysninger.

Personskadeforbundet LTN ber komiteen om:

- At inngangsvilkåret for arbeidsavklaringspenger senkes fra 50 til 30 prosent nedsatt arbeidsevne.
- Ar bruker blir informert om at det skal foretas en arbeidsevnevurdering og gis muligheten til å medvirke ved å sende inn oppdatert informasjon, deriblant uttalelse fra behandler(e).

Kap 2655 Uføretrygd

Den nye uførereformen har gjort det mer forutsigbart å kunne prøve seg i arbeidslivet. Tilgangen på deltids- og småstillinger vil i denne sammenheng være viktig og vi stiller oss derfor bak FFOs forslag om forsøksprosjekt med opprettelse av små stillinger i offentlig sektor. Det vil også være viktig å få utarbeidet god informasjon og støtte til arbeidsgivere som ønsker å ansette personer som mottar uføretrygd.

Personskadeforbundet LTN ber komiteen om:

- At det igangsettes et forsøksprosjekt med opprettelse av små stillinger i offentlig sektor.

PERSONSKADEFORBUNDET LTN

- At det rettes økt fokus og vurderes insentivordninger for arbeidsgivere som ønsker å ansette personer som har nedsatt arbeidsevne og/eller mottar gradert eller full uføretrygd.

Kap 2661 Hjelpemidler

Inngangsvilkåret til tilskudd til gruppe 1 bil ble i fjorårets budsjett strammet inn til bare å gjelde personer som var i arbeid eller utdanning. Dette gjorde at personer som har et stort behov for gruppe 1 bil for å utføre sin funksjon som hjemmearbeidende, eller for å forhindre eller bryte en isolert tilværelse, ikke lenger får tilskudd til gruppe 1 bil. Dette er svært uheldig. Her er det snakk om personer som ikke har en annen transportmulighet enn egen bil. Vi mener at dette vil resultere i at flere blir isolert i egen hjem. Og at det kan føre til at flere ikke får opprettholdt sin fysiske funksjon, eller såkalt hverdagsrehabilitering.

Digitalisering av søknadsprosedyre

Fra september 2015 ble det innført en nettbasert selvbetjeningsløsning for søknader om stønad til bil. Denne selvbetjeningsløsningen erstattet veiledningssamtalen på NAV-kontoret. Vi er positive til at det er fokus på å gi best mulig veiledning og informasjon via nett, men tror at en slik digitalisering av søknadsprosessen også kan gjøre det mer komplisert for de mest sårbare gruppene. Skjemaene fanger heller ikke opp de nyansene som kan tale til søkerens fordel.

Personskadeforbundet LTN ber komiteen om:

- At ordningen utvides til og også gjelde de som har behov for bil til å kunne utføre sin funksjon som hjemmearbeidende eller for å forhindre eller bryte en isolert tilværelse.
- At det tas hensyn til brukerens behov og fremdeles tilbys veiledningssamtale i bilstønadssaker på NAV-kontoret.

Opprettelse av NAV- ombud

Flere av våre medlemmer må bruke krefter de ikke har, krefter som kunne blitt brukt i rehabilitering og å komme tilbake til arbeid, på klagesaker. Et NAV-ombud vil kunne ivareta rettssikkerheten til NAVs brukere samt at det kan være med på å kvalitetssikre NAVs tjenester. Vi støtter oss ellers til FFOs uttalelse om opprettelse av NAV-ombud.

Personskadeforbundet LTN ber komiteen om:

- At det etableres et NAV-ombud som skal kunne gi råd, veiledning og bistand knyttet til alle sider ved arbeid og velferdsforvaltningen.
- Overføring til Personskadeforbundet LTN til å drive vår rådgivningstjenesten innenfor NAV-området. Dette koster PLTN 400.000 kroner per år.

Birte Sand Rismyhr
Rådgiver

Ingeborg Dahl- Hilstad
Generalsekretær